

Archeologienota: Een verkaveling aan de Mankevosstraat in Meise

**Stephanie Cousin
Nick Van Liefveringe**

2. Programma van maatregelen

2.1 Gemotiveerd advies

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek (projectcode 2017D205) blijkt verder archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem nodig, omdat onvoldoende informatie is gegenereerd om een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen. Momenteel is verder archeologisch vooronderzoek echter niet mogelijk aangezien het terrein momenteel wordt bewerkt (ingezaaid gewas). Aldus werd een programma van maatregelen voor een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem opgemaakt.

Op basis van de resultaten van het uitgevoerde bureauonderzoek werd duidelijk dat er (pre)historische vindplaatsen met bodemsporen uit alle mogelijke perioden vanaf de late steentijd tot en met de Tweede Wereldoorlog kunnen worden verwacht binnen de contouren van het projectgebied. Ter hoogte van de Aba-gronden zullen niet afgedekte artefacten- en sporenvindplaatsen wel deels zijn aangetast. De kans op de aanwezigheid van ruimtelijk goed bewaarde relictten (artefactensites) uit het paleolithicum en het mesolithicum (gemeenschappen van jager-verzamelaars) is dan ook laag.

2.2 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met in de bodem

2.2.1 Administratieve gegevens

Actoren	Studiebureau Archeologie	OE/ERK/Archeoloog/2015/00002 (bedrijf)
	Nick Van Liefferinge	OE/ERK/Archeoloog/2016/00111 (auteur)
	Stephanie Cousin	OE/ERK/Archeoloog/2015/00056 (digitaliseerder en auteur)
Locatie	Provincie	Vlaams-Brabant
	Gemeente	Meise
	Deelgemeente	Meise
	Adres	Mankevosstraat
Kadastrale gegevens		Meise, Afd. 1, Sectie F, percelen 445/2D(deel), 445D, 441/2W, 441/2V, 441/2T, 441/2B2
Bounding Box	Punt 1	X146531, Y180724
	Punt 2	X146686, Y180879
Kadasterplan		Fig. 2.1

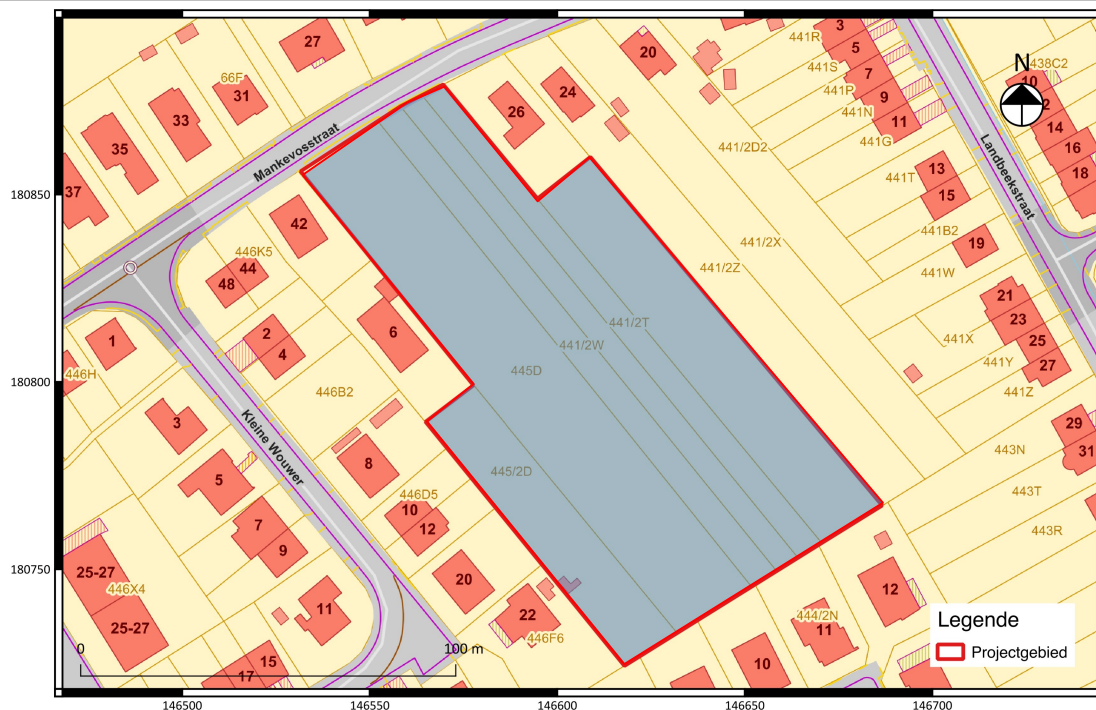

Fig. 2.1: Kadasterplan met inkleuring van de delen van het projectgebied die in aanmerking komen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem (©CADGIS).

2.2.2 Aanleiding van het vooronderzoek

Het projectgebied zal verkaveld en bebouwd worden. Op de kavels zullen 16 woningen (met mogelijkheid tot onderkeldering) worden gebouwd. De bouwloten worden toegankelijk gemaakt door een weg die aansluit op de Mankevosstraat. Langs deze weg worden nutsleidingen aangelegd tot een diepte van ca. 2 m beneden het maaiveld.

Deze (infrastructuur)werken vormen een structurele bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische waarden op het terrein.

2.2.3 Resultaten bureauonderzoek

Het projectgebied bevindt zich ten noordwesten van het centrum van Meise. Het maakt deel uit van een regio waar in het verleden weinig tot geen archeologische waarnemingen werden gedaan, vermoedelijk grotendeels ten gevolge van het ontbreken aan grootschalige archeologische inventarisaties. Het projectgebied is gelegen op een heuvelrug nabij de Lievenherenbeek, een aantrekkelijke locatie voor bewoning in het verleden. In de nabijgelegen deelgemeente Eversem werden ter hoogte van een gelijkaardige landschappelijke omgeving nederzittingsresten uit de ijzertijd en de Romeinse periode aangetroffen tijdens een archeologische opgraving door Studiebureau Archeologie in 2012.

Uit het historisch kaartmateriaal kan worden afgeleid dat het terrein gedurende de laatste eeuwen steeds werd ingenomen door akkerland. De bovengrond zal aldus bestaan uit een ploeglaag of Ap-horizont. Ter hoogte van de Aa-gronden zullen niet afgedekte artefacten- en sporevindplaatsen hierdoor deels zijn aangetast. De kans op de aanwezigheid van ruimtelijk goed bewaarde relict

(artefactensites) uit het paleolithicum en het mesolithicum (gemeenschappen van jager-verzamelaars) is dan ook laag.

Er zijn verder geen indicaties voor een structurele verstoring van de bovengrond waardoor een hoge archeologische verwachting bestaat voor (pre)historische vindplaatsen met bodemsporen vanaf de late steentijd tot en met WOII.

2.2.4 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

De doelstelling van dit uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem betreft het formuleren van uitspraken omtrent de aan- of afwezigheid van één of meerdere archeologische vindplaatsen en het potentieel op archeologische kennisvermeerdering.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Op welke dieptes bevinden zich relevante archeologische niveaus?
- Zijn er nog intacte - al dan niet begraven - (paleo)bodems aanwezig?
- In hoeverre is de bodemopbouw - zoals weergegeven op de bodemkaart - recent⁶ verstoord?
- Zijn er archeologische sporen en/of vondstconcentraties aanwezig binnen de grenzen van het projectgebied en zo ja, wat is de precieze afbakening ervan in ruimte en tijd?
- Wat is de aard en de datering van de aanwezige archeologische waarden?
- Is verder archeologisch onderzoek nodig?

2.2.5 Onderzoeksmethode

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria:

1° is het MOGELIJK deze methode toe te passen op dit terrein (ook kosten-batenanalyse)?

2° is het NUTTIG deze methode toe te passen op dit terrein?

3° is het overdreven SCHADELIJK voor het bodemarchief om de methode toe te passen op het terrein?

4° is het NOODZAKELIJK om deze methode toe te passen op dit terrein (ook kosten-batenanalyse)?

In eerste instantie wordt de opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek zonder ingreep in de bodem afgewogen.

Methode	Opportuun	Motivering
Landschappelijk booronderzoek	Nee	Het is niet zinvol of nuttig om een verkenning van de lithostratigrafische opbouw van het terrein uit te voeren door middel van een landschappelijk booronderzoek. De onderzoeksvragen die beantwoord kunnen worden aan de hand van landschappelijk booronderzoek, kunnen in dit geval ook beantwoord worden na een proefsleuvenonderzoek. In dit geval is het niet efficiënt en zinvol een landschappelijk booronderzoek uit te voeren (kosten-baten argument).
Landschappelijke profielputten	Nee	Aangezien de bovengenoemde vraagstellingen beantwoord kunnen worden aan de hand van een proefsleuvenonderzoek is het niet noodzakelijk om deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-baten argument).

⁶ Hiermee wordt de periode na de Tweede Wereldoorlog bedoeld.

Geofysisch onderzoek	Nee	Het is niet nuttig om deze methode toe te passen. Geofysisch onderzoek is niet aangewezen omdat dit geen gegevens met betrekking tot de chronologie van de eventueel gedetecteerde fenomenen kan opleveren. Deze methode is vooral nuttig op terreinen waar ondergrondse lineaire bodemsporen en (muurwerk)constructies met hoge graad van zekerheid worden verwacht op basis van het bureauonderzoek, wat hier niet het geval is.
Veldkartering	Nee	Het is enkel nuttig om een veldkartering uit te voeren op een terrein dat doelbewust hiervoor vlakdekkend toegankelijk is gemaakt (ploegen en laten beregenen), hetgeen hier economisch gezien onwenselijk (kosten-baten) is. Verder vooronderzoek met ingreep in de bodem (proefsleuven) zal de aard van de eventueel aanwezige archeologische waarden meer accuraat vatten.

Vervolgens wordt de opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek met ingreep in de bodem afgewogen.

Methode	Opportuin	Motivering
Verkennd archeologisch booronderzoek	Nee	Uit het historisch kaartmateriaal kan worden afgeleid dat het terrein gedurende de laatste eeuwen steeds werd ingenomen door akkerland. De bovengrond zal aldus bestaan uit een ploeglaag of Ap-horizont. Ter hoogte van de Aa-gronden zullen niet afgedekte artefacten- en sporenvindplaatsen hierdoor deels zijn aangetast. De kans op de aanwezigheid van ruimtelijk goed bewaarde relictten (artefactensites) uit het paleolithicum en het mesolithicum (gemeenschappen van jager-verzamelaars) is dan ook laag.
Waarderend archeologisch booronderzoek		
Proefputten in functie van steentijd artefactensites		
Proefsleuven en/of proefputten	Ja	Het is mogelijk om deze methode toe te passen op het terrein. Een proefsleuvenonderzoek laat toe inzicht te krijgen in de verstoringsgraad van het bodemarchief en de bewaringstoestand van de aanwezige archeologische waarden. De resultaten van het onderzoek kunnen een antwoord verschaffen op de volgende onderzoeksvragen: - <i>Op welke dieptes bevinden zich relevante archeologische niveaus?</i> - <i>Zijn er nog intacte - al dan niet begraven - (paleo)bodems aanwezig?</i> - <i>In hoeverre is de bodemopbouw - zoals weergegeven op de bodemkaart - recent verstoord?</i> - <i>Zijn er archeologische sporen en/of vondstconcentraties aanwezig binnen de grenzen van het projectgebied en zo ja, wat is de precieze afbakening ervan in ruimte en tijd?</i> - <i>Wat is de aard en de datering van de aanwezige archeologische sporen?</i>

De onderzoeksdoelen zijn succesvol bereikt wanneer de vooropgestelde onderzoeksvragen en de bijkomende onderzoeksvragen die opgesteld worden naar aanleiding van elk *assessment* zijn beantwoord.

2.2.6 Onderzoekstechnieken

Proefsleuvenonderzoek

Voor de gehanteerde onderzoekstechniek is hoofdstuk 8.6 van de Code van Goede Praktijk van toepassing. Het betreft een site zonder complexe verticale stratigrafie.

De aanlegdiepte van de proefsleuven wordt tijdens het veldwerk bepaald door de veldwerkleider op basis van de vraagstelling en de onderzoeksdoelen. Ook de inplanting van de kijkvensters wordt tijdens het veldwerk bepaald door de veldwerkleider. De locatie van de kijkvensters staat in functie tot de densiteit en aard van de aanwezige bodemsporen.

De proefsleuven hebben een breedte van 2 m en worden efficiënt aangelegd in de lengterichting van de percelen. Het betreft parallelle raaien van ononderbroken proefsleuven met een maximale tussenafstand van 15 m ten opzichte van elkaar, gerekend vanuit de centrale lengte-as van de sleuven (fig. 2.2).

Door middel van proefsleuven wordt 10% van het onderzoeksareaal onderzocht. De gezamenlijke oppervlakte van de kijkvensters bedraagt 2,5%.

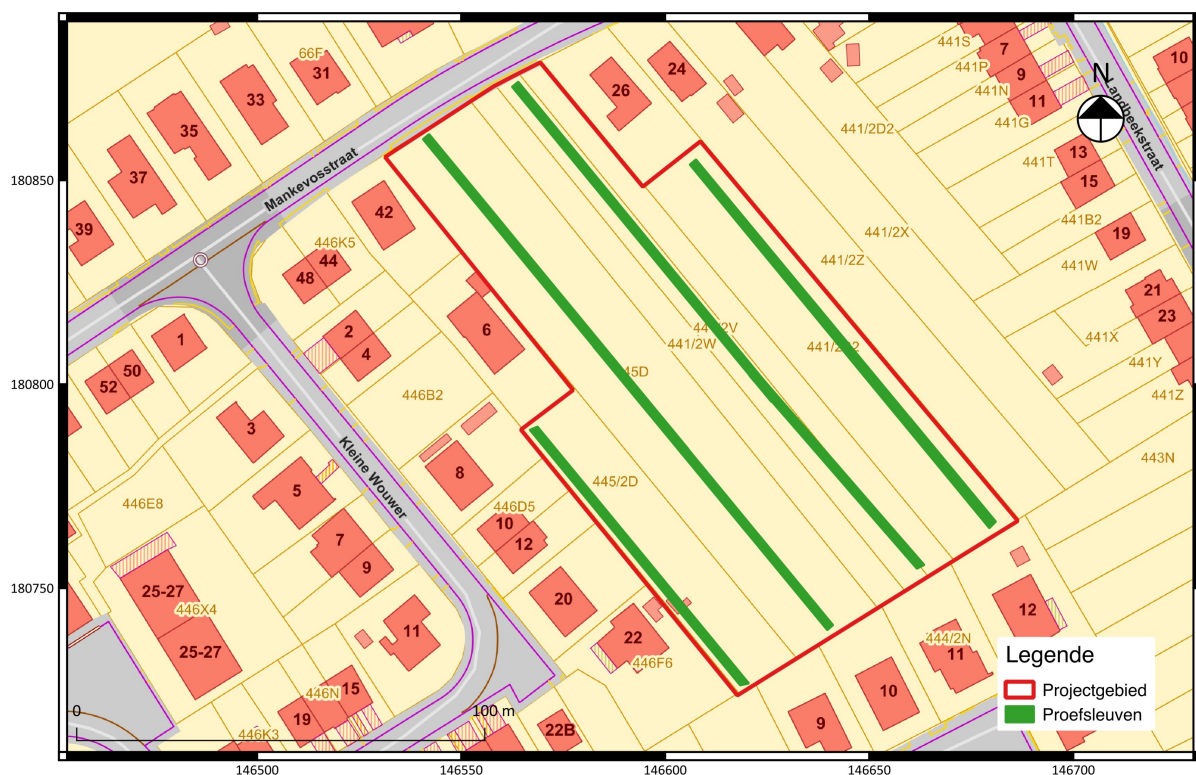

Fig. 2.2: Sleuvenplan met aanduiding van de proefsleuven in groen (geprojecteerd op de kadasterkaart).

2.2.7 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk voorzien.

2.2.8 Timing veldwerk

De infrastructuurwerken (aanleg wegenis en nutsleidingen) zullen wellicht worden uitgevoerd voorafgaand aan de inrichting van de bouwloten. Dit betekent dat de individuele onderzoekstechnieken van het vooronderzoek gefaseerd kunnen worden uitgevoerd. Er staan geen bomen of constructies op het terrein. Het terrein is (archeologisch gezien) volledig toegankelijk.

Momenteel worden de gronden nog bewerkt (ingezaaid gewas) en dient verder vooronderzoek met ingreep in de bodem te worden uitgevoerd in een uitgesteld traject.